

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ PSSE W RACIBORZU ZA ROK 2021

**Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
Miasta Racibórz za 2021 rok**

.....
Pieczeń i podpis PPIS

Racibórz, dnia 30.03.2022 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Raciborzu

**Tel. 32 459 41 32
Faks 32 459 41 31**

**ul. Batorego 8
47-400 Racibórz**

**<https://www.gov.pl/web/psse-raciborz>
psse.raciborz@pis.gov.pl**

SPIS TREŚCI

WSTĘP 5

I.EPIDEMIOLOGIA 6

- I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi 6
- I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych 10
  - I.2.1 Covid-19 (zakażenia SARS-CoV-2) 10
  - I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe 10
  - I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra 11
  - I.2.4. Gruźlica 12
- I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych 13

II.HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA 14

- II.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia 14
- II.2. Jakość zdrowotna wody ciepłej 15
- II.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji 15
- II.4. Obiekty użyteczności publicznej 16
  - II.4.1. Ustępy publiczne i ogólnodostępne 17
  - II.4.2. Baseny kąpielowe 17
  - II.4.3. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym 17
  - II.4.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu 18
  - II.4.5. Infrastruktura kolejowa i drogową 18
- II.5. Interwencje 18

III.HIGIENA ŻYWNOSCI ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU 19

- III.1. Zadania realizowane w 2021 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych 19
- III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX 22
- III.3. Współpraca z innymi organami kontroli 22
- III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych 23
- III.5. Ocena sposobu żywienia 24

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY 25

- IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania 25
- IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego 26
- IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach 26
- IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie 26
- IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych 27
- IV.6. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży 27
- IV.7. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w placówkach nauczania i wychowania 28

V. HIGIENA PRACY	29
V.1. Realizacja zadań w 2021 r.	29
V.2. Charakterystyka obszaru działania	29
V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy	30
V.4. Choroby zawodowe	31
VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	33
VI.1. Zadania realizowane w 2021 r.	33
VI.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i plany zagospodarowania przestrzennego gmin.	33
VI.3. Uwarunkowania środowiskowe	33
VI.4. Uzgadnianie dokumentacji projektowej	34
VI.5. Odbiory sanitarne	35
VI.6. Współpraca z innymi organami	36
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	37
VII.1. Programy krajowe	37
VII.1.1 „Trzymaj Formę!”	37
VII.1.2 „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	37
VII.1.3 Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	37
VII.1.4 „Bieg po zdrowie”	38
VII.1.5 „Skąd się biorą produkty ekologiczne”	38
VII.2. Programy wojewódzkie	39
VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”	39
VII.2.2. „Podstępne WZW”	39
VII.2.3. „Znamię! Znam je?”	39
VII.2.4. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	39
VII.2.5. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	40
VII.2.6 „Czyste powietrze wokół nas”	40
VII.3. Interwencje nieprogramowe	41
VII.3.1. Profilaktyka palenia tytoniu	41
VII.3.2. Wybieraj bezpieczną żywność	41
VII.3.3. STOP COVID ProteGo Safe	41
VII.3.4. Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski tydzień szczepień”, #Szczepimy się)	41
VII.3.5. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (18 listopada)	42
VII.3.6. Profilaktyka 40+	42
VII.3.7. „Brązowo, ale czy zdrowo?”	42

VII.3.8. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży „Dopalacze - Wypalacze „groźne narkotyki”	43
VII.3.9. „Bezpieczne wakacje 2021”	43
VII.3.10. Profilaktyka zatruc grzybami	44
VII.3.11. Profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”	45
VII.3.12. Akcja informacyjno-edukacyjna ph. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny" w powiecie raciborskim	46
VII.3.13. Akcja informacyjno – edukacyjna pt. „Wirusoochrona”	46
WNIOSKI	48

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując swoje zadania działa w oparciu o zapisy Ustawy z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z właściwością miejscową Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Misją państwowej inspekcji sanitarnej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego na podległym terenie poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

W 2020 r. zanotowano wystąpienie nowej jednostki chorobowej COVID-19, wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2. Pierwszy potwierdzony przypadek zakażenia koronawirusem (SARS-CoV-2) w Polsce odnotowano w dniu 4 marca 2020 r., natomiast w powiecie raciborskim, w dniu 18.03.2020 r.

Od początku epidemii, w naszym powiecie odnotowano ponad 10,5 tysiąca przypadków COVID-19. W roku 2021, podobnie jak w roku poprzednim, wszystkie czynności kontrolne z zakresu bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zostały ograniczone, a praca wszystkich komórek organizacyjnych skupiona była na sprawach bezpośrednio związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

Niniejsze opracowanie stanowi przedstawienie wszystkich działań podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie miasta Racibórz i powiatu raciborskiego w 2021 r. na rzecz poprawy stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

I. EPIDEMIOLOGIA

I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi

ANALIZA PORÓWNAWCZA ZACHOROWAŃ w latach 2020/2021
niektórych chorób zakaźnych na terenie powiatu raciborskiego

Nie odnotowano zachorowań na:	Jednostka chorobowa	Zapadalność na 100 000		Wzrost lub spadek zapadalności w stosunku do 2020 r. w %	
		2020	2021		
Dur brzuszny, Błonicę, Botulizm, Czerwonkę, Ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat,	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	23,16	26,18	+13,04	
	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone – Ogółem	17,60	0	- 100	
	Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	88,02	91,61	+4,08	
	Płonica	22,24	18,70	- 15,91	
	Ospa wietrzna	256,66	291,67	+13,64	
	Różyczka	1,85	0	- 100	
	Krztusiec	3,71	0,93	-74,93	
	WZW B	Ostre	-	-	-
		Przewlekłe	1,85	0,93	- 49,72
	WZW C (ostre i przewlekłe)	2,78	2,80	+0,71	
	Świnka	1,85	0	- 100	
	Zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (ogółem)	93,58	148,64	+58,84	
	Borelioza	63,01	63,57	+0,88	
	Giardioza (Lamblioza)	1,85	0	- 100	
	Grypa – ogółem wg MZ-55	14928,75	10947,93	-26,67	
	Gruźlica	8,34	10,28	+23,26	
	COVID-19	3680,30	6219,50	+68,99	
	Dur rzekomy	0	0,93	-	

Jak wynika z powyższej tabeli – sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych przedstawiała się w następujący sposób:

1. Od wielu lat nie odnotowano zachorowań na:

- dur brzuszny,
- błonicę,
- botulizm,
- czerwonkę,
- ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat.

2. Zarejestrowano wystąpienie pojedynczego przypadku duru rzekomego.

3. Wzrost zapadalności w odniesieniu do 2020 roku zaobserwowano w przypadku następujących chorób:

- covid-19,
- zatrucia pokarmowe pałeczką salmonella,
- biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,
- ospa wietrzna,
- WZW C (ostre i przewlekłe),
- zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej,
- borelioza,
- gruźlica.

4. Spadek zapadalności w odniesieniu do roku 2019 wystąpił w przypadku:

- płonicy (szkarlatyna),
- krztuśca,
- wirusowego zapalenia wątroby typu B (przewlekłe),
- grypy.

4. Nie stwierdzono przypadków:

- innych bakteryjnych zatruc pokarmowych o nieokreślonej etiologii,
- różyczki,
- świnki,
- giardiozy.

Najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi pod względem liczbowym w powiecie raciborskim w roku 2021 były: grypa i infekcje grypopodobne (11 711 przypadków - spadek zapadalności w stosunku do 2020 o - 22,66%) oraz COVID-19 (6635 przypadków - wzrost zapadalności o + 68,99%).

Największe wzrosty zapadalności w porównaniu z rokiem 2020 zanotowano w przypadku COVID 19 oraz zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej (wzrost o + 58,84%).

Nieznacznie wzrosła zapadalność: gruźlicy (+23,26), ospy wietrznej (+13,64%), zatruc pokarmowych pałeczką Salmonella (+13,04%). W pozostałych jednostki chorobowych odnotowano znaczny spadek zapadalności w przypadku krztuśca (-74,93%), WZW B (-49,72%), oraz nieznaczne spadki w przypadku płonicy (-15,91%),

Sytuację epidemiologiczną, pod względem liczby zachorowań jak również wskaźników zapadalności w okresie 5-letnim można zaobserwować w poniższym zestawieniu.

ZESTAWIENIE ZACHOROWAŃ NA CHOROBY ZAKAŻNE w latach od 2017 do 2021 na terenie powiatu raciborskiego

Lata		2017		2018		2019		2020		2021	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Jednostka chorobowa											
Liczba ludności		109 111		101 478		108 918		107 926		106 970	
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodob. zakaźnym pochodzeniu (A09)	Ogółem	85	78,0	109	107,4	164	150,6	95	88,02	98	91,61
	W tym dzieci do lat 2	23	21,0	30	29,6	21	19,3	8	7,41	18	16,83
Gruźlica ogółem		21	19,2	26	25,6	11	10,1	9	8,34	11	10,28
Krztusiec		5	4,5	2	1,97	3	2,75	4	3,71	1	0,93
Płonica		86	78,8	50	49,3	69	63,35	24	22,24	20	18,70
Tężec		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Choroba meningokokowa		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
COVID-19		-	-	-	-	-	-	3972	3680,3	6653	6219,5
Ospa wietrzna		400	366,5	220	216,8	918	842,8	277	256,66	312	291,67
Odra		-	-	-	-	3	2,75	0	0	0	0

Różyczka	6	5,5	2	1,97	2	1,83	2	1,85	0	0
----------	---	-----	---	------	---	------	---	------	---	---

EPIDEMIOLOGIA

WZW A	-	-	1	0,98	2	1,83	0	0	0	0	
WZW B przewlekłe i BNO	6	5,5	17	16,7	5	4,59	2	1,85	1	0,93	
WZW C przewlekłe	13	11,0	17	16,7	12	11,01	3	2,78	3	2,80	
WZW inne i nieokreśl.	-	-	-	-	1	0,92	-	-	-	-	
Legioneloza	-	-	1	0,98	-	-	-	-	-	-	
Malaria	-	-	1	0,98	-	-	-	-	-	-	
Zapalenie przyusznic	4	3,6	5	4,92	8	7,34	2	1,85	-	-	
Grypa – zachorowania i podejrzenia zachorowań	15 674	14365,2	22569	22240,3	7823	7182,5	16112	14928,7	11711	10947,9	
Grypa wywołana zidentyfikowanym wirusem	4	3,6	3	2,95	6	5,50	4	3,71	-	-	
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone – Ogółem (A05.9)	46	42,2	24	23,65	38	34,8	19	17,60	-	-	
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	24	22,0	19	18,7	36	33,1	25	23,16	28	26,18	
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	389	356,5	472	465,1	418	383,7	101	93,58	159	148,64
	W tym dzieci do lat 2	101	92,5	162	159,6	151	138,6	29	26,87	73	68,24
Róża	54	49,5	48	47,3	83	76,2	40	37,06	41	38,33	
Lamblioza	19	17,4	2	1,97	1	0,92	2	1,85	-	-	
Pokąsania przez zwierzęta-osoby szczepione	14	12,8	10	9,85	15	13,7	2	1,85	7	6,74	
Borelioza z Lyme	82	75,2	116	114,3	83	76,2	68	63,01	68	63,57	

A- Liczba zachorowań

B- Wskaźnik zapadalności na 100 tys. ludności

I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

I.2.1. Covid-19 (zakażenia SARS-CoV-2)

Na terenie powiatu raciborskiego w roku 2021 wystąpiły 6653 przypadki zachorowań na COVID -19.

Do wszystkich przypadków zgłoszonych przez placówki opieki medycznej sporządzono wywiady epidemiologiczne.

Koronawirus cały czas mutuje, w efekcie powstaje bardzo wiele wariantów. Większość z nich ginie, jednak część potrafi zdominować swoje środowisko. W roku 2021 dwa warianty były odpowiedzialne za wzrosty zachorowań i przedłużenie trwającej pandemii w Polsce.

Wariant Alfa (oznaczony symbolem B.1.1.7 – brytyjski) został po raz pierwszy zidentyfikowany we wrześniu 2020 r. Na początku roku 2021 to był najbardziej rozprzestrzeniony wariant COVID-19 na świecie, wywołał trzecią falę pandemii. W Polsce po raz pierwszy został zidentyfikowany w styczniu 2021 r.

Wariant Delta (oznaczony symbolem B.1.617.2 – indyjski), został po raz pierwszy wykryty w Indiach pod koniec 2020 r., uwagę WHO zwrócił w kwietniu 2021 r. W Polsce po raz pierwszy został zidentyfikowany 26 kwietnia 2021 r.

Wywołał czwartą falę pandemii, która w zachodniej części Europy zaczęła się latem 2021 r., a w Polsce po wakacjach. Do końca 2021 r. wariant dominujący.

W związku z trwającą pandemią SARS-CoV-2 PSSE w Raciborzu przekazywała informacje w ramach krajowego Systemu Wczesnego Ostrzegania i Reagowania dla Chorób Zakaźnych zgodnie z procedurą operacyjną EWRS. Do końca roku 2021 zgłoszono w systemie SEPIS 59 zgłoszeń alertowych. Analizując miejsce występowania ognisk epidemicznych najwięcej: 27 - w zakładach pracy; 21 - w szkołach, przedszkolach, ośrodkach wychowawczych; 6 - w szpitalach, przychodniach; 4 – imprezy w restauracjach; 1 w placówkach DPS.

I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku 2021 przeprowadzono 147 wywiadów epidemiologicznych związanych z opracowaniem przypadków zgłoszonych przez placówki opieki medycznej jako podejrzenia bądź potwierdzenia chorób zakaźnych przewodu pokarmowego.

W porównaniu do roku 2020 – liczba zachorowań z uwzględnieniem czynnika etiologicznego przedstawiała się następująco:

Nazwa choroby		Liczba zachorowań	
		2020	2021
Zatrucie pokarmowe pałeczką Salmonella		25	28
Inne bakteryjne	Ogółem	28	58
	Wywołane przez <i>E. coli</i>	0	2

zakażenia jelitowe	Wywołane przez <i>Clostridium Difficile</i>	28	50
	Inne określone	0	3
	Nieokreślone	0	3
Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		156	98
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii		38	0
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	101	159
	W tym dzieci do lat 2	29	73

Jak wynika z powyższego zestawienia – w roku 2021 wzrosła ilość zgłaszanych schorzeń jelitowych zarówno bakteryjnych jak i wirusowych. Podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowaną większość przypadków potwierdzonych laboratoryjnie stanowiły przypadki hospitalizowane w Oddziale Pediatrycznym Szpitala Rejonowego w Raciborzu, zgłaszane również przez ościenne szpitale. Pozostałe zachorowania zgłaszano przede wszystkim z placówek POZ na podstawie objawów klinicznych i z powodu braku diagnostyki laboratoryjnej zakwalifikowano je jako zakażenia wirusowe jelit nie określone.

I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra

W porównaniu do roku 2020 pod względem liczbowym sytuacja przedstawiała się następująco:

Jednostka chorobowa	2020	2021
Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	2	0
Różyczka	2	0
Krztusiec	4	1
Odra	0	0

W roku 2021 nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na odrę, różyczkę i nagminne zapalenie przyusznic (świnka).

Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, szczepieniami obowiązkowymi przeciwko odrze, śwince i różyczce objęte są dzieci i młodzież od 13 miesiąca do ukończenia 19 roku życia.

W związku z poważną sytuacją epidemiologiczną odry w Europie w roku 2019 wprowadzono do Programu szczepień Ochronnych przesunięcie drugiej przypominającej dawki szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce z 10 na 6 rok życia. Dodano zapis dotyczący szczepienia osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz u osób dializowanych.

W przypadku różyczki i krztuśca od kilku lat obserwuje się spadek zachorowań.

Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2019 – 2021 przedstawia się następująco:

Jednostka chorobowa	2019	2020	2021
---------------------	------	------	------

Ospa wietrzna	918	277	312
---------------	-----	-----	-----

Po znacznym wzroście zachorowalności na ospę wietrzną w roku 2019 w roku 2020 nastąpił spadek, który utrzymał się w roku 2021, co może mieć charakter cykliczny, lecz może być związane z mniejszą komunikacją i aktywnością dzieci i młodzieży

Również wprowadzona metoda profilaktyki swoistej jaką są szczepienia ochronne przyczynia się do osłabienia wirusa ospy wietrznej. W Programie Szczepień Ochronnych w części B- szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przesłankami klinicznymi lub epidemiologicznymi uwzględniono szczepienia p/ospie grupy dzieci do lat 12, w tym dzieci przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych. Dla ich rodziców dedykowana jest kampania edukacyjna „Oszczędź dziecku ospy” rozpoczęta końcem roku 2019.

I.2.4. Gruźlica

W Polsce od kilkunastu lat sukcesywnie spada liczba zachorowań na gruźlicę. W powiecie raciborskim po wzroście w latach 2017-2018 od 2019 r. liczba zachorowań utrzymuje się na stałym poziomie

Rok	Liczba zachorowań
2005	22
2006	22
2007	20
2008	30
2009	39
2010	18
2011	26
2012	13
2013	14
2014	30
2015	13
2016	12
2017	21
2018	26
2019	11
2020	9
2021	11

Rejestrację przypadków prowadzono w oparciu o zgłoszenia podejrzeń oraz kliniczne i laboratoryjne potwierdzenia przez specjalistyczne placówki służby zdrowia, tj. szpitale i poradnie chorób płuc.

W roku 2021 –10 przypadków dotyczyło gruźlicy układu oddechowego, w 1 przypadku stwierdzono gruźlicę pozapłucną (węzłów chłonnych).

Średnia wieku chorych z potwierdzoną gruźlicą układu oddechowego w roku 2021 wynosiła 48 lat (dla porównania w roku 2020 średnia wieku wynosiła 45 lat). Zachorowały osoby dorosłe: najstarsza osoba miała 65 lat, najmłodsza 30 lat.

Nie stwierdzono zachorowań wśród dzieci i młodzieży do lat 19. Wszystkie zachorowania wystąpiły wśród mężczyzn, nie zanotowano zgonów z powodu gruźlicy. Analizując aktywność zawodową przypadków: 2 przypadki stwierdzono wśród osadzonych Zakładu Karnego w Raciborzu, 4 to osoby bezrobotne, 3 emeryt/rencista, 2 osoby pracujące.

Sytuację epidemiologiczną pozostałych chorób zakaźnych można uznać za stabilną, ponieważ występowały w pojedynczych przypadkach lub stwierdzono niewielki wzrost, co nie wpłynęło znacząco na możliwość wystąpienia zagrożeń na nadzorowanym terenie.

I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych

W roku 2021 nadzorem objęto 38 punktów szczepień, w tym:

- 2 wykonujące szczepienia p/ SARS-CoV-2
- 5 zlokalizowanych w poradniach dla dzieci
- 13 zlokalizowanych w poradniach dla osób dorosłych
- 18 placówek prowadzących szczepienia u dzieci i dorosłych

Podczas kontroli punktów szczepień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyposażenia punktów, gospodarki preparatami szczepionkowymi ze szczególnym uwzględnieniem szczepionek w opakowaniach wielodawkowych, obiegu dokumentacji w zakresie szczepień ochronnych z uwzględnieniem miejsca przechowywania, sposobu prowadzenia oraz archiwizacji kart uodpornienia, terminowości przeprowadzania szczepień obowiązkowych wykonywanych w oparciu o aktualny Program Szczepień Ochronnych z uwzględnieniem przeciwwskazań, prawidłowego sposobu prowadzenia dokumentacji oraz sprawozdawczości.

Kontrole przeprowadzono w 30 podmiotach leczniczych – punktach szczepień.

Wśród zmian w Programie Szczepień Ochronnych w 2021 r. należy wymienić: wprowadzenie obowiązkowych, bezpłatnych szczepień przeciw rotawirusom dla dzieci w pierwszych miesiącach życia. Szczepieniami tymi objęte są dzieci urodzone po 31 grudnia 2020 roku. Szczepienia przeciw rotawirusom muszą być realizowane w określonym reżimie czasowym. Zaleca się, aby pierwszą dawkę szczepionki podać między 6 a 8 tygodniem życia dziecka, ale nie później niż przed ukończeniem 12 tygodnia życia.

Dla zapewnienia realizacji szczepień zgodnie z programem szczepień ochronnych konieczne jest współdziałanie lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy pediatrów, pracowników służby sanitarno-epidemiologicznej i rodziców szczepionych dzieci, zwłaszcza przy nasilającym się medialnie zjawisku ruchów „antyszczepionkowych”. Problem rodziców uchylających się od zaszczepienia swoich dzieci nie stanowi jeszcze większego zagrożenia, jednak ma on nadal tendencję wzrostową. Na dzień 31.12.2021 r. w rejestrze „niezaszczepionych” widnieje 223 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienie.

W roku 2021 wpisano do rejestru 44 nowe przypadki nieszczepionych dzieci.

W 2021 roku do PSSE w Raciborzu zgłoszono 54 przypadki wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 50 dot. szczepień przeciwko Covid-19.

Wśród zgłoszonych odczynów poszczepiennych 49 zakwalifikowano jako łagodne, 3 jako poważne i 2 ciężkie wymagające hospitalizacji.

II. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

II.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia

Rok 2021, w zakresie nadzoru nad jakością wody, nie różnił się zasadniczo od nadzoru prowadzonego w latach przed epidemią.

W ramach nadzoru nad jakością wody prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej właściwy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny między innymi:

- weryfikuje wywiązywanie się przedsiębiorstw wodociągowych z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz z terminowego przekazywania sprawozdań z badań jakości wody;
- analizuje przekazane przez przedsiębiorstwa wodociągowe sprawozdania z badań jakości wody przeprowadzone zgodnie z ustalonym na dany rok harmonogramem w zakresie ewentualnych zagrożeń zdrowotnych;
- gromadzi, weryfikuje, analizuje i ocenia dane uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody, zwane dalej „danymi monitoringowymi”;
- przekazuje dane monitoringowe do właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego;
- informuje właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o jakości wody na nadzorowanym obszarze.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- pobierają próbki wody do badań jakości wody,
- wykonują badania jakości wody zgodnie z ustalonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej planem działania na dany rok;
- wykonują badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii Legionella sp., w szczególności w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne,
- wykonują kontrolne badania jakości wody po zakończeniu działań naprawczych, wykonanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe, mające na celu sprawdzenie czy woda spełnia wymagania,
- uzgadniają przedkładane przez przedsiębiorstwa wodociągowe harmonogramy pobierania próbek wody do badań jakości wody oraz zakres badań wykonywanych przez te podmioty w danym roku.

Wyniki nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu nad jakością wody do spożycia przedstawiały się następująco:

Producentem wody dla mieszkańców na terenie miasta są Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o. w Raciborzu przy ul. 1-go Maja 8. Inni producenci wody to: Zakład Przemysłu Cukierniczego Mieszko S.A., Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Bieruń, Zakład nr II w Raciborzu, Browar Zamkowy, Zakład Karny. Ponadto w Raciborzu czynny jest jeden źródło publiczny zlokalizowany w centrum-Skwer Kresowian. Jakość wody badana jest raz w roku w okresie letnim, w roku 2021 była prawidłowa.

Jakość wody wodociągowej w Raciborzu oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w roku 2021 na podstawie badań realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowego oraz na podstawie własnej kontroli urzędowej. W oparciu o otrzymane od Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o. sprawozdania z badań oraz na podstawie badań własnych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu wydał 21 orzeczeń o przydatności wody do spożycia, jakość wody, w każdym z tych przypadków nie budziła zastrzeżeń.

Orzeczenia o przydatności wody do spożycia przekazywane były każdorazowo do Urzędu Miasta w Raciborzu oraz do Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia zawierają opracowania przekazywane co roku (po zakończonym roku kalendarzowym) do Urzędu Miasta oraz do przedsiębiorstwa wodociągowego: 1. „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Racibórz”, 2. „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Racibórz”.

II.2. Jakość zdrowotna wody ciepłej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywał badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii Legionella sp., w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

W obszarze miasta obiekty przedsiębiorstw podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne to Szpital Rejonowy w Raciborzu przy ul. Gamowskiej i Raciborskie Centrum Medyczne również przy ul. Gamowskiej. W 2021 r. podmioty te zostały skontrolowane. Nie stwierdzono nieprawidłowości w przypadku RCM w Raciborzu, natomiast w przypadku Szpitala Rejonowego w Raciborzu instalacja bloku J i instalacja bloku B skażone były bakteriami Legionella Sp.

Stopień tego skażenia był jednak niewielki i PPIS w Raciborzu nie podjął decyzji o ograniczeniu użytkowania wody ciepłej, jednak zobowiązano Szpital Rejonowy do podjęcia czynności zmierzających do poprawy sytuacji.

II.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji

Zgodnie z opinią Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie z dnia 04.05.2020 r. w okresie panującej pandemii COVID-19 nie wykazano przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 poprzez wodę przeznaczoną do kąpieli i rekreacji, poddawaną procesom dezynfekcji oraz uzdatniania. Wody przeznaczone do kąpieli i rekreacji ze względu na zawartość środka dezynfekcyjnego (chlor) eliminują ewentualne występowanie wirusa w wodzie.

Nadzór nad jakością wody na pływalni w roku 2021 podobnie jak w latach poprzednich opierał się na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Zarządzający obiektami mają obowiązek przeprowadzania regularnych badań wody. Badania te przeprowadzane są zgodnie z harmonogramem,

który zatwierdzany jest wcześniej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Badania zlecane są do akredytowanych laboratoriów zewnętrznych. Ponadto zarządzający pływalnią posiada obowiązek systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowania wyników pomiaru jakości wody na pływalni w zakresie następujących parametrów: pH wody, potencjał redox, stężenie chloru wolnego, temperatura wody, oraz nie rzadziej niż raz na dobę, w zakresie parametru chloru związanego. Zarządzający obiektem posiada obowiązek dokonywania oceny spełnienia wymagań jakości wody na pływalni oraz informowania o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w rozporządzeniu (lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów wynikających z oceny) w komunikacie umieszczanym na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej obiektu. Zarządzający pływalnią posiada również obowiązek przekazywania wyników badań w terminie do 3 dni roboczych właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu wraz ze wskazaniem podejmowanych działań naprawczych w przypadku, gdy wynik badania odbiega od normy.

Kontrola urzędowa Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego przeprowadzana jest raz w roku.

W Raciborzu w 2021 roku czynnych było trzy pływalnie.

Baseny całoroczne:

- Park wodny w Raciborzu przy ul. Zamkowej: zarządzany jest przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Raciborzu. Obiekt o charakterze rekreacyjnym, posiada 3 niecki basenowe (w tym dwie wytwarzające aerozol wodno-powietrzny) oraz 3 wanny z hydromasażem. W roku 2021 basen pozostawał zamknięty do dnia 16.10.2021 r.
- Kryta Pływalnia w Raciborzu przy ul. Śląskiej: należy do Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu. Obiekt szkolny, posiada 2 niecki basenowe: dużą oraz małą.

Baseny sezonowe:

- Basen miejski w Raciborzu przy ul. Markowickiej, zarządzany przez OSiR w Raciborzu,

W roku 2021 zarządzający pływalniami przeprowadzali badania mikrobiologiczne i fizykochemiczne jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami. Jakość wody pod względem mikrobiologicznym w nadzorowanych przez PPIS pływalniach nie budziła zastrzeżeń.

Najczęstsze przekroczenia dotyczyły parametrów fizykochemicznych w nieckach basenowych oraz w wodzie wprowadzanej do niecek i były to: nieprawidłowa wartość potencjału redox, chlor związany, chlor wolny. Wskaźniki fizykochemiczne nie mają tak istotnego znaczenia dla zdrowia jak wskaźniki mikrobiologiczne, lecz potwierdzają skuteczność prowadzonych procesów uzdatniania i dezynfekcji wody.

II.4 Obiekty użyteczności publicznej

Regularnym kontrolom poddawane są takie obiekty jak: ustępy publiczne, baseny kąpielowe, miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli, domy pomocy społecznej i inne placówki o podobnym

charakterze, noclegownie dla bezdomnych, hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu, miejsca obsługi podróżnych takie jak dworzec, stacje i przystanki kolejowe, przystanki PKS, parkingi, miejsca odpoczynku i rekreacji to jest parki, zieleńce, place zabaw dla dzieci, ogólnodostępne piaskownice dla dzieci, ośrodki wypoczynkowe, cmentarze, domy przedpogrzebowe, targowiska, wysypiska, obiekty sportowe (hale, stadiony, boiska, lodowisko), obiekty kulturalno-widowiskowe (domy kultury, kino), zakład poprawczy, zakład karny, obiekty turystyczne, stacje paliw i inne, w tym obiekty służby zdrowia. Kontrole przeprowadzane są w celu oceny stanu sanitarnego obiektów oraz sprawdzenia zgodności z obowiązującymi przepisami. W przypadku znaczących zaniedbań natury sanitarno-technicznej i niezgodności ze stanem prawnym wydawane są decyzje nakazujące ich usunięcie, inne, drobniejsze uchybienia, usuwane są w trybie wykonywania tak zwanych „zaleceń doraźnych” bez konieczności wdrażania postępowania administracyjnego.

Od marca 2020 roku, ze względu na sytuację epidemiczną, zmienił się charakter przeprowadzanych kontroli. Oprócz ogólnej oceny stanu sanitarnego obiektów kontrole przeprowadzono głównie w celu oceny przyjętych w obiekcie rozwiązań mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zarażenia wirusem SARS-Cov-2.

II.4.1. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

W roku 2021 skontrolowano 8 obiektów z 12 pozostających w ewidencji PSSE, kładąc szczególny nacisk na czystość i stosowanie zabiegów chroniących przed zakażeniem SARS-CoV-2 (prawidłowość stosowania środków dezynfekcyjnych, dostępność środków do dezynfekcji rąk, stosowanie środków ochrony). W skontrolowanych obiektach nie wykazano większych nieprawidłowości w omawianych zakresach.

II.4.2. Baseny kąpielowe

Baseny kąpielowe należą do grupy obiektów, gdzie zachowanie reżimu sanitarnego jest szczególnie ważne, natomiast utrzymanie obiektów jest kosztowne i trudne w eksploatacji. Ponadto w okresie pandemii dodatkowa trudność polega na dostosowaniu funkcjonowania basenów do aktualnej sytuacji. Stosowanie obostrzeń przeciwepidemicznych jest w tych obiektach szczególnie trudne. W zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i urządzeń skontrolowano tylko jeden obiekt - basen przy Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu, podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na prośbę zarządzającego (OSiR w Raciborzu) przeprowadzono wizytację parku wodnego H2Ostróg w celu dokonania oceny obiektu przed uruchomieniem po rocznej przerwie związanej z modernizacją obiektu oraz w celu oceny wprowadzonych przez zarządzającego procedur przeciwepidemicznych. W ocenie osób przeprowadzających wizytację zarządzający obiektem dostosował się do wytycznych przystosowując funkcjonowanie obiektu do obowiązujących obostrzeń.

II.4.3. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym

Są dwa obiekty zarejestrowane jako domy pomocy społecznej, (DPS w Raciborzu przy Placu Jagiełły oraz DPS w Raciborzu ul. Grzonki) W roku stan sanitarno-techniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

II.4.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Pod nadzorem PPIS w Raciborzu pozostaje 171 obiektów tego typu. W roku 2021 udało się zrealizować łącznie 65 kontroli.

Kontrolo te oprócz ogólnej oceny stanu sanitarnego obiektu koncentrowały się na sprawdzeniu zasad działania zakładów w warunkach epidemii. Nieprawidłowości pod względem stosowania obostrzeń przeciwepidemicznych nie stwierdzono, wszystkie skontrolowane zakłady dostosowały się do zasad określonych w wytycznych. W przypadku kontroli 3 zakładów stwierdzono uchybienia natury sanitarno-technicznej. Wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie uchybień, w trzech przypadkach osoby odpowiedzialne ukarano mandatem karnym.

II.4.5. Infrastruktura kolejowa i drogowa

Dworce i przystanki autobusowe:

Na terenie miasta funkcjonuje jeden dworzec autobusowy. Skontrolowano dworzec pod kątem wdrożenia zasad jego funkcjonowania w okresie pandemii, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Dworce i stacje kolejowe:

Kontrola dworca PKP w Raciborzu ponownie wykazała zły stan sanitarno-techniczny, wydano decyzję administracyjną nakazującą odnowienie ścian, decyzję jednak uchylono biorąc pod uwagę oświadczenie PKP o planowanej przebudowie dworca w I kwartale 2022 r.

Środki transportu osobowego – transport autobusowy

Skontrolowano środki transportu publicznego oceniając ich stan sanitarny oraz przygotowanie do funkcjonowania w okresie pandemii. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Przeprowadzono również kontrole akcyjne z Policją pod kątem przestrzegania obostrzeń przez pasażerów.

II.5. Interwencje

W dziale Higieny Komunalnej PSSE w Raciborzu rozpatrywanych było łącznie 35 interwencji. Większość interwencji dotyczyła nieprzestrzegania obostrzeń „covidowych”, inne pozostawały często poza zakresem możliwości podjęcia działań przez PPIS w ramach przysługujących mu kompetencji i uprawnień (niewłaściwy stan sanitarny mieszkań lub posesji).

W ramach działań mających na celu kontrolę przestrzegania obostrzeń „przeciwcovidowych” przeprowadzono łącznie z Policją (lub bez) 153 wizytacje w różnego rodzaju obiektach, takich jak sklepy

HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

---

różnej branży, galerie handlowe, hotele, kościoły itp. przeprowadzając rozmowy z obsługą i dokonując pouczeń.

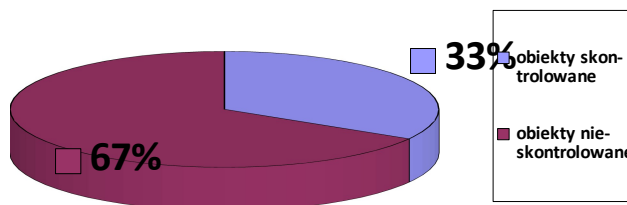
HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

III. HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

III.1. Zadania realizowane w 2021 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych

W roku 2021 w powiecie raciborskim skontrolowano 394 obiekty. Przeprowadzono w nich 476 kontroli. Ponadto w ramach kontroli granicznej przeprowadzono 21 kontroli dot. przywożonej lub wywożonej partii towaru.

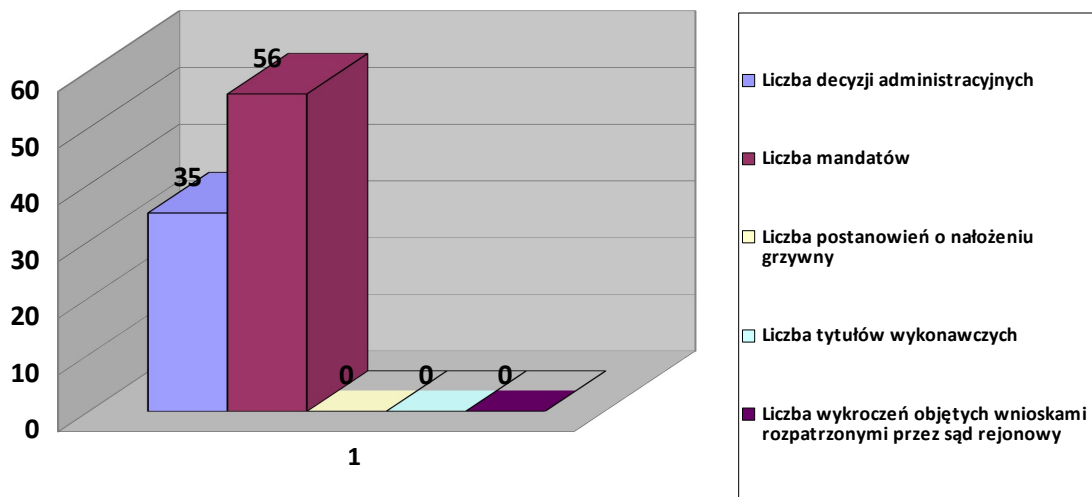
PROCENTOWY STAN KONTROLI W OBIEKTACH NADZOROWANYCH

W ramach sprawowanego nadzoru wydano 31 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarno-higienicznego, w tym 1 decyzję zakazu wprowadzania produktu do obrotu. Wobec podmiotów nierealizujących obowiązków wynikających z nałożonych decyzji wszczynano postępowanie egzekucyjne. Wydano 1 tytuł wykonawczy i 1 postanowienie o nałożeniu grzywny. Winnych wykroczeń stwierdzanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych ukarano 44 mandatami.

WYNIKI DZIAŁALNOŚCI REPRESYJNEJ

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W 2021 roku dokonano zatwierdzenia 94 zakładów, w związku z napływającymi wnioskami stron, w oparciu o przeprowadzone kontrole sanitarne, wydano łącznie 108 decyzji administracyjnych zatwierdzających obiekty (w tym 2 decyzje warunkowe). Ponadto dokonano 13 wpisów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS obiektów, w stosunku do których nie jest wymagane zatwierdzenie, zgodnie z ustawą z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, w tym 5 producentów produkcji pierwotnej, 5 kuchni domowych, 2 podmioty prowadzące sprzedaż przez Internet, 1 prowadzący działalność w zakresie obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należało:

- koszyczki do rozrostu ciasta z uszkodzonymi i odłamanymi brzegami;
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z przeznaczeniem;
- brak porządku w pomieszczeniach zakładu;
- obecność zanieczyszczeń biologicznych w zmiotkach i koszyczkach do wypieku chleba;
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń zakładu oraz wyposażenia,
- brak dostępnej bieżącej wody;
- brak szatni dla pracowników, nie wydzielono w sposób właściwy miejsca do przebierania dla pracowników zakładu;
- brak odpowiedniej wentylacji w pomieszczeniu produkcji żywności;
- brak dokumentacji w zakresie procedur opracowanych na zasadach HACCP;
- brak miejsca do mycia beczek i transporterów w zakładzie przemysłu spirytusowego;
- stosowanie do produkcji surowców i dodatków po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia;
- brak zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami surowców stosowanych do produkcji;
- brak zachowanej higieny procesu produkcji oraz brak higieny personelu;

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- wprowadzanie do obrotu produktu, do którego wykorzystano surowiec, w którym wykryto tlenek etylenu;
- brak informacji dla konsumenta ostatecznego na temat artykułów spożywczych sprzedawanych bez opakowań w tym w zakresie składników alergicznych oraz powodujących reakcje nietolerancji,
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą;
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia /daty minimalnej trwałości/;
- niewłaściwe postępowanie z materiałem kategorii 3- brak kart przekazania odpadu do utylizacji, odpady sprzedawane są jako karma dla zwierząt, lub wyrzucanie go do kontenera na odpady komunalne;
- brak zapisów wynikających z opracowanych procedur HACCP potwierdzających prowadzenie kontroli wewnętrznej;
- brak zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem artykułów spożywczych sprzedawanych nieopakowanych;
- brak zapewnienia konsumentom finalnym dostępu do informacji przed ostatecznym dokonaniem przez nich zakupu na temat sprzedawanych za pośrednictwem sklepu internetowego potraw w ramach tzw. „diet pudełkowych” w zakresie nazwy dań oraz ich składu, w tym składników alergicznych lub powodujących reakcje nietolerancji obecnych w żywności;
- wprowadzanie do obrotu wyrobów do kontaktu z żywnością wytworzonych z melaminy zawierających w składzie biosubstancje (włókna bambusowe), które nie są dopuszczone do stosowania jako składniki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych,
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z wpisem w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (poszerzono działalność o sprzedaż środków spożywczych pakowanych trwałych mikrobiologicznie np. kawy);
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego;
- brak segregacji w pomieszczeniu magazynowym – art. spożywcze wymieszane razem z artykułami przemysłowymi; na sali sprzedaży nieład – w przypadkowych miejscach puste kartony, opakowania foliowe, pojedyncze artykuły spożywcze;
- brak identyfikacji wprowadzanych do obrotu nieopakowanych artykułów spożywczych (skrawek wędlin wprowadzanych do obrotu pod nazwą „bigosowe”, zamrożonych produktów dostarczanych do obiektu jako produkty świeże);
- stosowanie niedozwolonych praktyk mających na celu przedłużenie trwałości artykułów spożywczych (mrożenie art. spożywczych dostarczanych do obiektu w postaci niezamrożonej tj. mięso i wędliny);
- brak skutecznego mycia dezynfekcji maszyn, urządzeń i sprzętu (preparaty do dezynfekcji po upływie terminu ważności, w zlewozmywaku przetrzymywane zbędne rzeczy);
- opakowania jednorazowego użytku do kontaktu z żywnością niezabezpieczone przed zanieczyszczeniami;

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników lub ich kopii w miejscu pracy;
- brak identyfikacji półproduktów (brak opisu przygotowanych półproduktów w zakresie daty sporządzenia i/lub terminu przydatności do spożycia);
- niedostosowanie się do zapisów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154) w zakresie stosowania gotowych mieszanek do przygotowywania posiłków dla dzieci;
- niewłaściwe warunki przechowywania artykułów spożywczych w tym żywności gotowej w bemarkach (ponad 2 godziny w podgrzewaczach).

Ponadto w 2021 r. przeprowadzono kontrole związane z przestrzeganiem obostrzeń w związku z wprowadzeniem stanu epidemii w tym kontrole przy udziale Policji.

III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX

Powiatowa Stacja uczestniczy stale w działaniach w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX, stale doskonaląc biegłość w tym zakresie w ramach prowadzonych szkoleń.

W ramach współpracy w obrębie systemu RASFF, w roku 2021 wpłynęło 127 zgłoszeń dotyczących niebezpiecznych produktów (środków spożywczych, przedmiotów użytku) objętych powiadomieniami. W jednym przypadku w związku z wprowadzaniem do obrotu produktu zgłoszonego do systemu RASFF wydana została decyzja wycofania z obrotu.

III.3. Współpraca z innymi organami kontroli

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

W ramach porozumienia ramowego z dnia z dnia 15 listopada 2018 r. zawartego pomiędzy Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach i Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii w Katowicach o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej w 2021 r. prowadzona była wzajemna korespondencja przeznaczona do wykorzystania służbowego. Ponadto w związku z otrzymaną dokumentacją Powiatowego Lekarza Weterynarii dla produktu pn. Kebab wołowy w którym wykryto pałeczki Salmonella Enteritidis. przeprowadzono kontrolę sanitarną i decyzją nakazano wycofanie produktu.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

W ramach porozumienia z dnia 05 listopada 2008 r. o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie śląskim kontynuowano współpracę między inspekcjami. W 2021 r. przeprowadzono 11 kontroli w obiektach będących pod nadzorem IF, w tym 8 kontroli sanitarnych z wykorzystaniem arkusza oceny zakładu. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. W wyniku kontroli nie nałożono mandatów.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W powyższych obiektach nie pobrano próbek środków spożywczych.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa

W 2021 r. kontynuowano współpracę na szczeblu lokalnym z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczącą nadzoru nad działalnością w zakresie produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego. W ramach realizowania porozumienia z dnia 20 stycznia 2015 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska przeprowadzono 2 wspólne kontrole z elementem poboru prób u producentów produkcji pierwotnej. Do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę sałaty i 1 próbkę szpinaku w zakresie zawartości azotanów. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Prób nie kwestionowano.

W ramach współpracy, w związku z kwestionowaniem 2 prób brukselki pobranych w kierunku oznaczenia zawartości pestycydów, powyższą informację przesłano do wiadomości Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Otrzymano także informację zwrotną o podjętych przez inspekcję działaniach. Ponadto producent został obciążony kosztami kontroli oraz badań 2 prób.

W związku z otrzymaną informacją dot. próbki jarmużu w której wykryto pozostałości ditiokarbaminianów oraz DEET, wyprodukowanego przez producenta znajdującego się na terenie powiatu raciborskiego podjęto współpracę z terenowo właściwym oddziałem PIORIN. Producent poinformował o podjętych działaniach (zniszczeniu plantacji i zaoraniu pola).

W 2021 r. otrzymano kolejne pismo Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, w sprawie stwierdzenia pozostałości substancji tebukonazol w ilości przekraczającej Najwyższy Dopuszczalny Poziom (NDP) w próbie buraka ćwikłowego. W związku z zaistniałą sytuacją przeprowadzono kontrolę sanitarną u producenta. Do czasu przedstawienia pozytywnych wyników badań potwierdzających bezpieczeństwo spożycia buraka, produkt nie był wprowadzanych do obrotu. Strona we własnym zakresie przebadła próbkę buraka w akredytowanym laboratorium w Instytucie Ochrony Roślin – Państwowym Instytucie Badawczym Oddział Sośnicowice Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin. Przedłożone przez stronę sprawozdanie z badań pozostałości środków ochrony roślin potwierdziło, iż w badanej próbce nie została wykryta pozostałość analizowanej substancji czynnej środka ochrony roślin na poziomie wyższym bądź równym granicy oznaczalności.

Współpraca z terenowo właściwymi inspektorami sanitarnymi

W ramach współpracy przekazywano informacje terenowo właściwym inspektorom sanitarnym. W roku 2021 informowano inspektorów o stwierdzonych nieprawidłowościach podczas kontroli przeprowadzanych w ramach nadzoru nad obiektami żywności. Ponadto w ramach realizacji „Planu poboru prób na 2021 r.” i stwierdzaniem naruszeń w zakresie m.in. znakowania środków spożywczych, przekazywano dokumentację wraz ze sprawozdaniem, terenowo właściwym inspektorom sanitarnym celem podjęcia działań zgodnie z kompetencjami.

III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W roku 2021 przeprowadzono badania laboratoryjne krajowych, unijnych i importowanych środków spożywczych, materiałów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz próbek sanitarnych. Łącznie pobrano 395 próbek, z czego w 7 przypadkach wynik badania był nieprawidłowy. Kwestionowano:

- 5 próbek zmiotków i wytrzępków z uwagi na obecność szkodników oraz ich pozostałości (żywe larwy, martwe larwy i ich fragmenty, żywe i martwe chrząszcze, oprzędę);
- 2 próbki brukselki od lokalnego producenta. Obie próbki zakwestionowano z powodu przekroczenia NDP pozostałości pestycydów.

Badania laboratoryjne wykonywane były w ramach zintegrowanego laboratorium województwa śląskiego tj. w WSSE Katowice, PSSE Żywiec, PSSE Bytom oraz PSSE Częstochowa. Ponadto próby badane były także w laboratoriach spoza województwa śląskiego (WSSE Lublin, WSSE Kraków, WSSE Wrocław, WSSE Bydgoszcz, WSSE Rzeszów, WSSE Łódź) oraz w laboratorium poza PIS (PIW-PIB w Puławach).

III.5. Ocena sposobu żywienia

W roku 2021 nie pobierano do badań próbek posiłków obiadowych w żłobkach oraz nie przeprowadzono teoretycznych ocen sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego. Analizy jadalności zostały przeprowadzone na podstawie jadłospisów dekadowych.

W 2021 r. skontrolowano 12 stołówek szkolnych oraz 31 stołówek przedszkolnych. Stosowanie zapisów rozporządzenia zweryfikowano podczas 9 kontroli w stołówkach szkolnych i 30 kontroli w stołówkach przedszkolnych.

W 12 stołówkach szkolnych przeprowadzono łącznie 13 kontroli. 1 kontrola przeprowadzona w stołówce szkolnej wykazała niezgodność z wymogami rozporządzenia MZ w zakresie przygotowywania potraw z użyciem środków spożywczych niespełniających wymagań rozporządzenia MZ. Ponadto stwierdzono również inne nieprawidłowości dotyczące braku udostępnionej informacji dla konsumenta w zakresie składu podawanych potraw, w tym składników alergicznych lub powodujących reakcje nietolerancji oraz brak środka do dezynfekcji powierzchni i wyposażenia. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia pokontrolne oraz obciążono stronę kosztami kontroli.

Kontrole w 6 stołówkach przedszkolnych wykazały niezgodność z rozporządzeniem MZ - 3 kontrole wykazały brak uwzględnienia 2 porcji mleka i jego przetworów w posiłkach, w 1 przypadku stwierdzono zbyt małą podaż warzyw, a w 4 przypadkach stwierdzono stosowanie produktów niezgodnych z wymaganiami rozporządzenia (m.in. produktów wysoko przetworzonych oraz koncentratów zup, sosów, napojów). W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia pokontrolne oraz obciążono podmioty kosztami przeprowadzonych kontroli.

W 2021 r. skontrolowano również 3 stołówki zakładów specjalnych i wychowawczych. Prawidłowości stosowania rozporządzenia zweryfikowano w 2 stołówkach. Łącznie przeprowadzono 4 kontrole, w tym 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie zaleceń pokontrolnych. 1 kontrola sanitarna wykazała

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

---

nieprawidłowości w zakresie złego stanu sanitarnego pomieszczenia magazynowania warzyw i owoców, złego stanu sanitarno-higienicznego lodówek (zardzewiałe, bardzo brudne wewnątrz i na zewnątrz), przechowywania jabłek dobrej jakości ze zgniłymi, obecności dużej ilości muszek owocówek przy owocach; niehigienicznego prowadzenia prac związanych z przygotowywaniem posiłków (przygotowywanie surówek oraz mielenie mięsa w obieralni warzyw z wydzielonym stanowiskiem mycia i dezynfekcji jaj, nie prowadzi się dezynfekcji jaj), braku możliwości korzystania z umywalki do mycia rąk w kuchni (w umywalce dostępna jest gorąca woda, brak zimnej wody, co skutkuje brakiem możliwości regulacji temperatury wody), stosowania niedozwolonych praktyk mających na celu przedłużenie trwałości artykułów spożywczych (mrożenie części produktów dostarczanych do obiektu jako świeże) oraz niewłaściwego postępowania z materiałem kategorii 3 (odpady pokonsumpcyjne, skorupki jaj, kości odbierane przez osobę prywatną do skarmiania psów i kur). Strona niezwłocznie usunęła nieprawidłowości, o czym poinformowała pisemnie. W związku z naruszeniami nałożono mandat karny, wydano zalecenia pokontrolne oraz obciążono stronę kosztami przeprowadzonej kontroli.

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania

W roku 2021, mimo ograniczeń w funkcjonowaniu placówek nauczania i wychowania w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 skontrolowano 60% placówek stałych będących w ewidencji (w 2020 r. było to jedynie 25% placówek nauczania i wychowania).

W skontrolowanych placówkach stałych pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili w sumie 97 kontroli (prawie 100% więcej niż w roku 2020). Kontrole związane były z oceną stanu sanitarnego placówki, sprawdzeniem wykonania nakazów decyzji, pismem strony bądź wniesionymi interwencjami. Podczas większości z tych kontroli oceniano także funkcjonowanie placówek w warunkach pandemii, w tym realizację zasad/zaleceń/rekomendacji wskazanych w obowiązujących aktualnie dla danej grupy obiektów wytycznych MEiN, MZ i GIS lub wytycznych wyłącznie GIS opracowanych w związku z COVID-19. Kontrole przeprowadzono z uwzględnieniem reżimu sanitarnego. Stan czystości i porządku skontrolowanych placówek nauczania i wychowania zlokalizowanych na terenie powiatu raciborskiego nie budził większych zastrzeżeń; drobne uchybienia były natychmiast eliminowane.

W placówkach m.in.: opracowano wewnętrzne regulaminy/procedury określające ich funkcjonowanie w czasie epidemii, wydzielono pomieszczenia/miejsca do odizolowania osoby z objawami infekcji, zapewniono środki do dezynfekcji rąk oraz czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i sprzętów, zapewniono ciepłą bieżącą wodę i środki do higieny osobistej w pomieszczeniach sanitarnych, wyłączono tzw. „poidelka”.

W następstwie przeprowadzonych kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał jednak 7 decyzji (3 odnosiły się do szkół podstawowych, 2 - do zespołów szkół i 2 - do podmiotu działalności gospodarczej prowadzącego salę zabaw dla dzieci), w których nakazał usunięcie w określonym czasie stwierdzonych nieprawidłowości, a co za tym idzie zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków dzieciom i młodzieży (decyzje dotyczyły: stanu sanitarno-technicznego ścian i/lub sufitów i/lub podłóg pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych, stolarki drzwiowej, urządzeń na placu zabaw, ogrodzenia i nawierzchni terenu zewnętrznego, prowadzenia działalności gospodarczej pomimo obowiązujących zakazów w stanie epidemii). Nakazy 2 z 7 decyzji zostały zrealizowane jeszcze w roku 2021 (w 2021 r. odnotowano wykonanie także 7 decyzji z lat ubiegłych; w sumie, postępowanie administracyjne zakończono w 7 placówkach tj. 1 przedszkolu, 4 szkołach podstawowych, 1 placówce wychowania pozaszkolnego oraz 1 placówce podmiotu działalności gospodarczej prowadzącego salę zabaw dla dzieci).

Wydano również 3 decyzje zmieniające termin nałożonych na stronę obowiązków.

W sumie w 2021 r. wydano 11 decyzji merytorycznych

Interwencje (5) wniesione w 2021 r. dotyczyły: niezapewnienia należytego bezpieczeństwa dzieciom podczas pobytu w przedszkolu, narażenia uczniów na uciążliwości wynikające z prowadzonych w

budynku szkoły prac malarskich, nieprzestrzegania w placówce obostrzeń związanych z epidemią COVID-19, prowadzenia działalności gospodarczej pomimo obowiązujących zakazów w stanie epidemii. 4 z tych interwencji były uzasadnione.

IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego.

W roku 2021 pod względem przygotowania szkół powiatu raciborskiego do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2021/2022 skontrolowano 16 placówek (9 szkół funkcjonujących samodzielnie i 7 w zespołach). W przypadku jednego z zespołów szkolno-przedszkolnych oraz niepublicznego liceum ogólnokształcącego ocenie poddano zastępcze miejsca funkcjonowania szkół; siedziby główne obu placówek były bowiem w trakcie gruntownego remontu i rozbudowy. We wszystkich placówkach, mając na uwadze zastany stan sanitarno-techniczny, rok szkolny mógł się rozpocząć.

Przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego prowadzono szereg rozmów z dyrektorami szkół, podczas których udzielano odpowiedzi i wyjaśnień na zapytania dotyczące funkcjonowania w czasie pandemii, w tym także zaleceń/zasad/rekomendacji wskazanych w uaktualnionych wytycznych opracowanych w związku z COVID-19.

IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach.

We wszystkich skontrolowanych szkołach funkcjonujących zarówno samodzielnie, jak i w zespołach uczniowie objęci byli opieką medyczną przez pielęgniarki bądź higienistki szkolne.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało 92% skontrolowanych w 2021 r. placówek (szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół). W przypadku 5% placówek uczniowie w ramach badań z zakresu poznu korzystali z usług świadczonych w pobliskich ZOZ-ach. W przypadku 1 placówki (3%), która na czas remontu jej siedziby została przeniesiona do miejsc zastępczych, zadania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami realizowane były przez pielęgniarkę na terenie placówki, aczkolwiek w pomieszczeniu pełniącym również inne funkcje.

W minionym roku nie zakwestionowano stanu sanitarnego żadnego ze skontrolowanych gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Nowy gabinet utworzono w 1 placówce szkolnej.

IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie

Podobnie jak w latach ubiegłych, również w roku 2021, w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego, pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży dokonali oceny dostosowania mebli szkolnych oraz przedszkolnych (stolików/ławek i krzesełek) do wzrostu uczniów klas I-III i przedszkolaków. Ze względu jednak na obowiązujący na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i ograniczenia w funkcjonowaniu jednostek systemu oświaty analizę stanowisk pracy uczniów/przedszkolaków przeprowadzono jedynie w 1 przedszkolu funkcjonującym w zespole szkół oraz w 4 szkołach podstawowych (3 funkcjonujących samodzielnie i 1 - w zespole szkół).

W minionym roku, podobnie jak w roku 2020, zarówno wszystkie przedszkolaki objęte badaniem (69), jak i wszyscy uczniowie objęci badaniem (259) korzystali z mebli (stolików/ławek i krzesełek) dostosowanych do ich wzrostu. Stan techniczny zarówno mebli przedszkolnych, jak i szkolnych nie budził zastrzeżeń. Przedmiotowe meble posiadały certyfikaty.

W następstwie przeprowadzonych badań i na podstawie uzyskanych wyników w roku 2021, nie wydano żadnej decyzji merytorycznej nakazującej dostosowanie mebli edukacyjnych do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków (w 2020 r. nie wydano żadnej decyzji w przedmiotowej kwestii, w 2019 r. wydano 3).

IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych

W 2021 r. w 21 szkołach, w których dokonano higienicznej oceny planów lekcji (placówki skontrolowane podczas trwania w nich nauki stacjonarnej) nie stwierdzono niezgodności tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych z zasadami higieny. Tym samym w placówkach tych w wyniku dokonanych ocen nie prowadzono postępowania pokontrolnego.

IV.6. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu raciborskiego w roku 2021, podobnie jak w latach ubiegłych, mimo stanu epidemii organizowany był wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W uruchomionej na stronie MEN w 2010 r. elektronicznej bazie wypoczynku, w roku 2021 zgłoszone zostały 4 turnusy wypoczynku zimowego (półkolonie na terenie szkół) i 26 turnusów wypoczynku letniego (wypoczynek w miejscu zamieszkania i wypoczynek całodobowy, w tym 1 obóz pod namiotami). 50% turnusów zostało skontrolowanych. Podczas kontroli oceniano warunki sanitarno-higieniczne, a także sprawdzano czy organizatorzy wypoczynku uwzględnili przygotowane dla nich, w związku ze stanem epidemii, wytyczne. Kontrole (w sumie 16) nie wykazały nieprawidłowości i uchybień w w/w kwestiach. Wypoczynek, z uwagi na stan epidemii, odbywał się w reżimie sanitarnym. Nie odnotowano także, podczas zorganizowanych form wypoczynku, przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wśród dzieci i kadry. Wypoczynek w miejscu zamieszkania organizowany był na bazie szkół i placówek pracy pozaszkolnej. Kolonie (prócz 1) zorganizowane zostały w obiektach świadczących usługi hotelarskie; miejscem lokalizacji 1 turnusu kolonijnego była szkoła. Obóz pod namiotami urządzony został natomiast na terenie ośrodka wodno-rekreacyjnego (z wykorzystaniem jego infrastruktury komunalnej), w obrębie, którego znajduje się kąpielisko.

Warunki żywienia zarówno dzieci/młodzieży wypoczywających na koloniach, a także uczestniczących w półkoloniach (skontrolowane przez pracowników Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku tut. Stacji) również nie budziły zastrzeżeń.

Jak ustalono, z wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu raciborskiego, zgłoszonego do kuratorium oświaty i objętego nadzorem sanitarnym, skorzystało w minionym roku 553 uczestników.

W roku 2021, jedynie w okresie wakacji letnich z uczestnikami zorganizowanego wypoczynku prowadzone były pogadanki na temat m.in. zagrożeń podczas wakacji; w trakcie spotkań szczególną uwagę poświęcano zasadom profilaktyki i bezpieczeństwa w czasie epidemii COVID-19. Przekazywane były również materiały edukacyjno-informacyjne dotyczące omawianych zagadnień.

IV.7. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w placówkach nauczania i wychowania

W 2021 r., podobnie jak w roku 2020, w przypadkach potwierdzonego zakażenia wirusem SARS-CoV-2 u ucznia/przedszkolaka, nauczyciela czy też innego pracownika szkoły/placówki na wniosek dyrektora jednostki, po przeprowadzonym dochodzeniu epidemiologicznym, wydawane były opinie sanitarne w sprawie zawieszenia, na czas oznaczony, zajęć stacjonarnych (zmiany trybu nauczania) w danej szkole/placówce. W sumie, w minionym roku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu rozpatrzył 292 wnioski, wydając 292 pozytywne opinie w przedmiotowej kwestii. 1 z tych opinii dotyczyła żłobka, 62 przedszkoli (zarówno tych funkcjonujących samodzielnie, jak i w zespołach), 229 szkół (zarówno tych funkcjonujących samodzielnie, jak i w zespołach). Zawieszenie zajęć dotyczyło nie tylko poszczególnych oddziałów, ale i całego przedszkola czy szkoły. Niektóre placówki, ze względu na sytuację epidemiczną i eskalację zakażeń wielokrotnie wnioskowały o zmianę lub kontynuację zmiany trybu nauczania. Dyrektorzy placówek nauczania i wychowania powiatu raciborskiego sygnalizowali zachorowania na COVID-19 wśród uczniów i kadry również w okresie, gdy wprowadzony był zdalny tryb nauczania. Osoby z kontaktu obejmowane były kwarantanną lub nadzorem epidemiologicznym. Najwięcej zakażeń odnotowano w październiku i listopadzie.

Udzielano licznych konsultacji telefonicznych dotyczących funkcjonowania placówek nauczania i wychowania w obostrzeniach wynikających z epidemii COVID-19 oraz związanych z postępowaniem po zachorowaniu personelu placówek i podopiecznych tych placówek.

V. HIGIENA PRACY

V.1. Realizacja zadań w 2021 r.

Do zadań Sekcji Higieny Pracy PSSE w Raciborzu, zgodnie z art. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, należy sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Od początku wystąpienia stanu zagrożenia epidemicznego, a później stanu epidemii Sekcja Higieny Pracy wspierała pracodawców i pracowników w zapewnianiu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy – szczególnie w okresie, w którym nie wprowadzono jeszcze rozwiązań legislacyjnych związanych z wystąpieniem koronawirusa.

Pozakontrolne działania, w czasie trwania epidemii, koncentrowały się na udzielaniu pracodawcom porad i proponowaniu praktycznych rozwiązań mających na celu ograniczenie możliwości rozprzestrzeniania się koronawirusa wśród pracowników.

Działania pracowników HP polegały również na:

- rozpowszechnianiu wśród pracodawców informacji dot. zaleceń dla przedsiębiorców w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracujących w czasie epidemii Covid-19 (materiały opracowywane przez Ministerstwo Rozwoju we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym),
- rozpowszechnieniu informacji o stronach internetowych, na których można znaleźć informacje dot. zalecanych sposobów ochrony przed Covid – 19 dla poszczególnych branż – www.gov.pl; www.gis.gov.pl; www.ciop.pl,
- dystrybucji ulotek WSSE w Katowicach z informacjami o podstawowych zasadach bezpieczeństwa i higieny w związku z zagrożeniem związanym z koronawirusem;

V.2. Charakterystyka obszaru działania

Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy PSSE w Raciborzu w 2021 roku znalazło się 414 zakładów pracy, zatrudniających ogółem 19730 pracowników. Wśród zakładów objętych ewidencją najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do następujących grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

PKD	Nazwa działu według Polskiej Klasyfikacji Działalności	Liczba zatrudnionych
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	6780
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2176
86	Opieka zdrowotna	946

10	Produkcja artykułów spożywczych	991
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	643
28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	688
31	Produkcja mebli	564

W zakładach pracy wymienionych działalności gospodarczych znajduje zatrudnienie ok. 65 % pracowników objętych nadzorem.

Większość zakładów pracy na terenie powiatu to zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników (w roku 2021 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 196 takich zakładów, co stanowi ok. 47 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji) oraz zakłady zatrudniające od 10 do 50 pracowników (w roku 2021 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 168 takich zakładów, co stanowi ok. 40 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji).

V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy

Bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia jest praca na stanowiskach, na których występuje przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) oraz stężenia (NDS) czynników szkodliwych dla zdrowia.

W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 205 osób, w tym:

- 168 osób pracuje w narażeniu na hałas,
- 34 osoby w narażeniu na pyły,
- 3 osoby w narażeniu na drgania,

Jednakże należałoby przypuszczać, że liczba ta w rzeczywistości jest jeszcze wyższa, ponieważ w wielu zakładach nie przeprowadza się badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy.

Największe zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy występowały w zakładach pracy zajmujących się:

- produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – PKD 22 – 95 osób narażonych,
- produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – PKD 25 – 66 osób pracujących w warunkach narażenia.

Do głównych działań podejmowanych przez pracodawców w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy należą:

- zmiana organizacji pracy, poprzez wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy i rotacji pracowników,
- remonty maszyn i urządzeń, wymiana starych, zużytych maszyn i urządzeń na nowe,
- wydzielenie stanowisk pracy związanych z występowaniem przekroczeń,
- konserwacja lub wykonanie nowej instalacji wentylacji odciągowej miejscowej na stanowiskach pracy.

Niektóre procesy technologiczne, jak również stosowane maszyny i urządzenia nie pozwalają na dostosowanie hałasu do obowiązujących normatywów higienicznych. W takich przypadkach pracownicy są obowiązani do stosowania indywidualnie dobranych środków ochronnych. Jednak obowiązkiem pracodawcy jest wykorzystanie wszystkich osiągnięć nauki i techniki, po to, aby pracownik nie był narażony na czynnik szkodliwy.

W większości przypadków przestrzegany jest obowiązek stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej na stanowiskach pracy, na których stwierdzone są przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych. Stosowane są również inne środki ochrony jak maseczki p/pyłowe, maseczki z pochłaniaczami, okulary, właściwe rękawice ochronne i inne specjalistyczne ochrony stosowane w zależności od rodzaju wykonywanej pracy.

W roku 2021 pracownicy Sekcji Higieny Pracy przeprowadzili łącznie 73 kontrole, w tym:

- 25 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- 35 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi,
- 18 kontroli w zakresie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, czynnikami biologicznymi,
- 5 kontroli w ramach nadzoru nad detergentami.

W roku 2021 wydano 22 decyzje administracyjne, które zawierały 75 nakazów dot. m.in.

- substancji i mieszanin niebezpiecznych,
- czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy do dopuszczalnych NDS i NDN,
- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego oraz prawidłowego urządzenia pomieszczeń higieniczno – sanitarnych oraz pomieszczeń pracy,
- przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników.

V.4. Choroby zawodowe

Bezpośrednim skutkiem występowania zagrożeń zdrowia na stanowisku pracy są choroby zawodowe. Około 90% ogółu stwierdzanych chorób zawodowych powstaje po minimum 10 letnim okresie pracy. Świadczy to o tym, że większość chorób zawodowych występuje po długotrwałej ekspozycji na czynniki szkodliwe, tym większe znaczenie mają więc działania profilaktyczne, zmierzające do stworzenia bezpiecznych warunków pracy.

W 2021 zgłoszono 5 przypadków podejrzenia choroby zawodowej, wśród których znalazły się:

- przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (poz. 15 wykazu chorób zawodowych) – 2 zgłoszenia,
- pylica płuc – pylica krzemowa (poz. 3.1 wykazu chorób zawodowych),
- choroba zakaźna - borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych),
- obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo – nerwowego spowodowany hałasem (poz. 21 wykazu chorób zawodowych).

Rozpoznano 2 choroby zawodowe:

- przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy – zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20 wykazu chorób zawodowych),
- choroba zakaźna - borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych),

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

VI.1. Zadania realizowane w 2021 r.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w Raciborzu, w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, związana jest z planowaniem przestrzennym, procesem inwestycyjnym ma na celu niedopuszczanie do nieprawidłowości związanych ze stanem sanitarnym oraz uciążliwym oddziaływaniem na środowisko projektowanych przedsięwzięć, na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego, a tym samym przyczynia się do realizacji obiektów o wyższym standardzie sanitarnym oraz mniej uciążliwych dla środowiska.

W ubiegłym roku dla terenu Miasta Raciborza i powiatu raciborskiego wydano ogółem 132 opinie sanitarne /uzgodnienia/, 60 decyzji płatniczych oraz przeprowadzono 63 kontrole w ramach odbiorów obiektów oraz wizji lokalnych.

VI.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i plany zagospodarowania przestrzennego gmin

W ramach uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego gmin w przeciągu 2021 r. uzgodniono 31 wniosków dotyczących studium uwarunkowań, zakresów prognoz, planów oraz zmian do planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych gmin: Racibórz, Pietrowice Wielkie, Kuźnia Raciborska, Rudnik, Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice

VI.3. Uwarunkowania środowiskowe

W myśl ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późniejszymi zmianami) wynika postępowanie organów PIS w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków niektórych planów i programów, czyli tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Na etapie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko prowadzone były sprawy dotyczące:

- wyrażenia opinii w sprawie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko,
- opiniowania warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Opiniując wnioski określające zakresy raportów o oddziaływaniu na środowisko oraz uzgadniając decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć, szczególną uwagę zwracano na zagadnienia związane z ochroną warunków sanitarnych i zdrowotnych.

W ramach przeprowadzonego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w przeciągu 2021 r. wydano – 24 uzgodnienia: dla 21 przedsięwzięć odstąpiono od konieczności przeprowadzenia

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

oceny oddziaływania na środowisko, a były to m. in.: budowa stacji paliw płynnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przebudowa stacji kolejowej, przebudowy odcinków dróg (wojewódzkich, powiatowych i lokalnych), budowy sieci instalacji sanitarnych, rozbudowy i przebudowy istniejących zakładów.

Wnioski te dotyczyły tych przedsięwzięć, które na podstawie dołączonych opracowanych kart informacyjnych przedsięwzięcia, według oceny Państwowego Inspektora Sanitarnego nie wymagały przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W 2021 roku nie została wydana opinia sanitarna określająca konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko.

W ramach przeprowadzonych postępowań przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w 2021 r. zaopiniowano w zakresie ochrony zdrowia i życia 3 przedsięwzięcia i dotyczyły one:

Rodzaj przedsięwzięcia	Etap dokonywania uzgodnień przed wydaniem decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych	Ilość
Modernizacji kompostowni bioodpadów w Raciborzu, ul. Rybnicka 125	uzgodnienie uwarunkowań środowiskowych	1
Przebudowa stanowiska do indukcyjnego topienia metali o wydajności 12000 kg/h wraz z infrastrukturą na terenie Odlewni Rafamet Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej, ul. Staszica 1	uzgodnienie uwarunkowań środowiskowych	1
Rozbudowa/modernizacja istniejącej instalacji mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów w Raciborzu, ul. Rybnicka 125	uzgodnienie uwarunkowań środowiskowych	1

Przy uzgadnianiu tych przedsięwzięć zwracano uwagę głównie na aspekty: minimalizowania zapylenia przy pracy maszyn i środków transportu podczas realizacji inwestycji, ograniczania do granic działki inwestycyjnej emisji hałasu i zanieczyszczeń - zarówno w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. W opinii zastrzeżono o zapewnieniu właściwego wyposażenia w zaplecze sanitarne dla pracowników podczas realizacji przedsięwzięcia. W rozpatrywanej sprawie wskazano również konieczność wyznaczenia miejsca gromadzenia i sposób odbioru powstałych odpadów, a także sposób odprowadzenia ścieków na etapie realizacji i eksploatacji inwestycji.

VI.4. Uzgadnianie dokumentacji projektowej

W roku 2021 do Sekcji wpłynęły 3 dokumentacje projektowe z wnioskiem o wydanie opinii pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Dotyczyły one m.in. adaptacji lokalu na sklep piekarniczo-cukierniczy, dwie dotyczyły przebudowy części zakładu EKO-OKNA S.A. w Kornicy.

W ramach uzgadniania tych dokumentacji, zwrócono uwagę na właściwy, pod względem sanitarno-

higienicznym, układ funkcjonalny pomieszczeń, zastosowanie odpowiednich pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych. W ramach uzgadniania dokumentacji projektowej zwracano szczególną uwagę na zachowanie właściwych warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki (dotyczy m. in. zagadnień higieny pracy i środowiska) oraz warunki higieny użytkowanych pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, wykończenie itp.) na każdym etapie procesu inwestycyjnego, mając na uwadze środowisko pracy człowieka.

VI.5. Odbiory sanitarne

W roku 2021 r. dokonano 49 odbiorów sanitarnych nowych obiektów. Dopuszczone do użytkowania zostały: gabinety kosmetycznej estetycznej, pensjonaty z zapleczem gastronomicznym, studia tatuażu, stacja uzdatniania wody po modernizacji, pomieszczenia magazynowe, gabinety pielęgniarki na terenie budynków szkoły, ogrzewalnia kontenerowa dla osób bezdomnych, gabinety lekarskie, gabinety kosmetyczne, kawiarnie, lokale gastronomiczne, hale produkcyjne z zapleczem socjalno – biurowym, budynki handlowo – usługowe, żłobek, siłownie, magazyny artykułów spożywczych, składowisko odpadów – rozbudowa, pomieszczenia rehabilitacji dzieci i niemowląt, budynki handlowe, kuchnie cateringowe, sale dydaktyczne, sklepy spożywcze i kioski, restauracje, zakłady produkcyjne spożywcze, placówki szkolne i przedszkolne, gabinety rehabilitacji, punkt porad logopedycznych, przychodnia lekarska, zakłady produkcyjne, budynki produkcyjno-magazynowe, punkty gastronomiczne, sklepy spożywcze, salony fryzjersko-kosmetyczne, gabinety rehabilitacyjne, gabinety masażu, sale dydaktyczne z zapleczem administracyjnym i socjalnym.

Na ogólną liczbę kontroli składają się: obiekty nowobudowane, obiekty modernizowane i adaptowane na zamierzony cel; realizowane z pozwoleniem na budowę lub na zgłoszenie.

Kontrolując stan sanitarny obiektów zgłoszonych do odbioru, zwracano uwagę na zgodność wykonania inwestycji z zaopiniowaną dokumentacją projektową, zastosowanie właściwych materiałów budowlanych, posiadających atesty higieniczne, zachowanie wymagań sanitarno-higienicznych w uruchamianych obiektach oraz udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Ogólnie stwierdza się, iż obiekty na terenie miasta i powiatu, były wykonane w sposób estetyczny, w wielu przypadkach zapewniający wysokie standardy z wykorzystaniem nowoczesnych materiałów wykończeniowych. Obiekty zrealizowane zostały w oparciu o uzgodnione i zaopiniowane projekty budowlane/technologiczne.

Należy zaznaczyć również, że na ogół inwestorzy, w przypadku stwierdzenia niezgodności, wykazywali dobrą wolę do współpracy z organem Inspekcji Sanitarnej.

Podczas odbiorów obecnie w stosunku do roku ubiegłego sytuacja jest lepsza, spotykano się w większości z inwestycjami dobrze przygotowanymi do czynności odbiorowych pod względem wykonawczym (prace zakończone, zgodność z dokumentacją projektową, uzgodnienia projektu w wymaganym zakresie) oraz formalno-prawnym (wpis do dziennika budowy, odbiory techniczne wewnętrzne, badania i pomiary, dokumenty potwierdzające dopuszczenie do obrotu i stosowania materiałów budowlanych). Gdy była

taka potrzeba w protokołach kontroli ujmowano zastrzeżenia, wynikające z niezgodności realizacji przedsięwzięć z zatwierdzoną dokumentacją projektową.

VI.6. Współpraca z innymi organami

W 2021 r. kontynuowano ścisłą współpracę z organami administracji samorządowej. Przy sporządzaniu opinii do dokumentacji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wynikające wątpliwości wyjaśniało się na bieżąco; ponadto w niewielkiej ilości wnioski wymagające dodatkowych informacji były kierowane do uzupełnienia. Konsultowano też niektóre zagadnienia ze służbami ochrony środowiska.

W 2021 r. nie przeprowadzono wspólnych kontroli obiektów z Inspekcją Weterynaryjną.

Współpraca z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego odbywała się na zasadzie dostarczenia informacji (kopia opinii sanitarnej) dotyczącej dopuszczenia do użytkowania obiektu na podstawie art. 56 i 56a Prawa budowlanego lub porozumienia się w ewentualnych sprawach związanych np. z samowolą budowlaną.

Współpraca nadzoru zapobiegawczego z organami Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej występowała sporadycznie i ograniczała się do uczestnictwa w komisjach odbioru.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działalność oświatowo-zdrowotna i promocji zdrowia Samodzielnego Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, w 2019 roku była prowadzona zgodnie z zakresem zadań wynikających z Ustawy o Inspekcji Sanitarnej, do których należą m.in. inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia oraz metod zapobiegania chorobom oraz pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia. Podjęte działania realizowane były zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia, kierunkami działań Światowej Organizacji Zdrowia, w oparciu o koncepcje zawarte w Karcie Ottawskiej i późniejszych dokumentach dotyczących promocji zdrowia oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

VII.1. Programy krajowe

VII.1.1. „Trzymaj Formę!”

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Ofertę realizacji programu przesłano do wszystkich szkół podstawowych. W XV edycji edukacją programową objęto 1295 odbiorców w 10 szkołach podstawowych. W wielu szkołach, pomimo niesprzyjających okoliczności związanych z epidemią COVID-19 pracowano nad własnymi projektami, których głównym celem było angażowanie uczniów do samodzielnej aktywności

VII.1.2. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

VIII edycja ogólnopolskiego programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki uzależnień. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, środków zastępczych) przez uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 w realizację programu włączyły się 217 uczniów z 4 szkół powiatu raciborskiego

VII.1.3. Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

W ramach programu w 2021 roku przeprowadzono działania informacyjno- edukacyjne o tematyce HIV/AIDS mające na celu popularyzację najistotniejszych informacji nt. HIV i AIDS oraz ryzyka zakażenia

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 działania były realizowane drogą medialną na stronach internetowych PSSE w Raciborzu.

VII.1.4. „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej, skierowany do dzieci IV klas szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu. Ofertę realizacji programu przesłano do wszystkich szkół podstawowych. W roku szkolnym 2020/2021 w powiecie raciborskim V edycja programu realizowana była w 7 szkołach podstawowych przez 106 uczniów oraz 43 rodziców/opiekunów

VII.1.5. „Skąd biorą się produkty ekologiczne”

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych u dzieci, przedszkolnych. Program adresowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, rodziców i opiekunów dzieci, nauczycieli przedszkolnych.

Dla tych pałeczek, które przystąpiły do realizacji programu została przeprowadzona dystrybucja materiałów. Poinformowano koordynatorów o zasadach realizacji programu. Ponadto do przedszkoli wysłano maila z linkami do webinarium. Program umożliwił zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Poznały znaczek żywności ekologicznej, piramidę zdrowia oraz zasady zdrowego żywienia. W programie wzięło udział 12 przedszkoli obejmując edukacją 373 dzieci i 287 rodziców.

VII.2. Programy wojewódzkie

VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny skierowany do uczniów I klas szkół ponadpodstawowych, którego celem jest przede wszystkim zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę poprzez między innymi zwiększenie poziomu wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat roli wirusa HPV w powstawaniu raka szyjki macicy oraz kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko powstania tej choroby.

W roku szkolnym 2020/2021 VIII edycja programu została wdrożona i realizowana przez 39 uczniów z dwóch szkół średnich oraz przy zaangażowaniu 44 osób dorosłych (rodzice i pedagodzy).

VII.2.2. „Podstępne WZW”

Wojewódzki program profilaktyki WZW B i C mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń HBV i HCV oraz sposobów zapobiegania tym zakażeniom.

W X edycję programu w roku szkolnym 2020/2021 zaangażowało się 533 uczniów z 6 szkół ponadpodstawowych oraz 6 pedagogów.

VII.2.3. „Znamię! Znam je?”

Program mający na celu upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry, adresowany do uczniów szkół średnich.

Inicjatorem programu jest Fundacja Gwiazda Nadziei.

W roku szkolnym 2020/2021 na terenie PSSE w Raciborzu program realizowany był wśród 327 uczniów w 4 szkołach.

VII.2.4. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Program wojewódzki, którego głównym celem jest promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Grupą docelową programu są placówki przedszkolne, nauczyciele przedszkolni, dzieci przedszkolne, rodzice i opiekunowie dzieci.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu wystosowała pismo do wszystkich placówek przedszkolnych z zaproszeniem do realizacji projektu „Klub

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Zdrowego Przedszkolaka” i z materiałami informacyjno-edukacyjnymi. Placówki przedszkolne przystąpiły do realizacji projektu poprzez wystosowanie formularza zgłoszeniowego. W roku szkolnym 2020/2021 IV edycję programu zrealizowało 29 przedszkoli. Edukacją objęto 1997 dzieci oraz 2240 rodziców.

VII.2.5. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program przygotowany z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani. Jego celem jest dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji w kwestii używania tzw. dopalaczy, wiedzy o samych dopalaczach, a tym samym podniesienie świadomości o zdrowotnych konsekwencjach używania nowych narkotyków i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2020/2021 VI edycję programu zrealizowało 11 szkół gimnazjalnych. Edukacją objęto 769 uczniów klas szkół średnich.

VII.2.6. „Czyste powietrze wokół nas”

XI edycja przedszkolnego programu edukacji antytytoniowej skierowanego do dzieci w wieku przedszkolnym 5-6 letnich oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2020/2021 program realizowało 14 przedszkoli. W programie uczestniczyło 668 dzieci przedszkolnych oraz 421 rodziców.

Dzięki realizacji zajęć programowych dzieci zrozumiały, że mają prawo decydować o tym co się wokół nich dzieje i dokonywać świadomych wyborów wobec palenia papierosów. Dowiedziały się również jak kształtować asertywne postawy

dotyczące ochrony własnego zdrowia, w przypadku kontaktu z osobami palącymi.

VII.3. Interwencje nieprogramowe

VII.3.1. Profilaktyka palenia tytoniu.

W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 422 kontrole sprawdzające przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia.

Przeprowadzono także 7 pogadanek dotyczących profilaktyki palenia tytoniu skierowanych do uczniów, a także uczestników wypoczynku letniego. Działania skierowano do 259 osób.

Podejmowano działania edukacyjne poprzez zamieszczenie informacji na stronach internetowych oraz portalu społecznościowym Facebook. W ramach Światowego Dnia Rzucania Palenia wystosowano pismo intencyjne do wszystkich placówek oświatowych.

VII.3.2. Wybieraj Bezpieczną Żywność –

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) realizował kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii było uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. W ramach realizacji kampanii informacyjnej „Wybieraj bezpieczną żywność #EUChooseSafeFood zorganizowano webinar dla pracowników PSSE w Raciborzu. Systematycznie zostały zamieszczane informacje dot. Kampanii na portalu społecznościowym FB PSSE w Raciborzu.

VII.3.3. STOP COVID ProteGO Safe

Akcja promująca aplikację STOP COVID ProteGO Safe. Podjęto działania promujące aplikację STOP COVID ProteGO Safe poprzez zamieszczenie informacji na stronach internetowych i mediach społecznościowych oraz rozpropagowano akcję, tak aby informacja dotarła do jak najszerszego grona odbiorców. Materiały zostały przesłane do urzędów miast, gmin oraz innych instytucji, placówek kulturalno-oświatowych, uczelni, szkół, przedszkoli, POZ itp., z prośbą o zamieszczenie na stronach internetowych i mediach społecznościowych.

Informację o aplikacji i możliwości zainstalowania w telefonie przekazywano również podczas przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych.

VII.3.4. Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski tydzień szczepień”, #Szczepimy się)

Akcja mająca na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenia w profilaktyce chorób zakaźnych. Akcja adresowana jest w szczególności do rodziców dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat oraz dzieci przedszkolnych, studentów uczelni wyższych, osób starszych oraz osób podróżujących. Podczas podejmowanych działań przedstawiono korzyści wynikające ze szczepień przeciwko grypie oraz ich znaczeniu w profilaktyce

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

zachorowań na gripę, a obecna sytuacja związana z epidemią COVID-19 uwidoczniła jak ważna jest profilaktyka oraz zapewnienie ochrony przed chorobami.

W roku 2021 przeprowadzono 7 pogadanek, podczas których promowano założenia kampanii społecznej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” oraz „Szczepimy się” wśród dzieci i młodzieży przebywających na letnim wypoczynku w Raciborzu. Podczas spotkań przedstawiono korzyści wynikające ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. W pogadankach wzięło udział 259 osób.

Informacje o szczepieniach przekazywano głównie za pośrednictwem lokalnych mediów, rozgłośni radiowej oraz strony Facebook.

VII.3.5. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (18 listopada)

Celem akcji jest propagowanie racjonalnego stosowania antybiotyków wśród społeczeństwa oraz zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków. W ramach akcji przesłano wiadomość do wszystkich placówek oświatowych z prośbą o aktywne włączenie się w akcję a także zaproszono po odbiór materiałów edukacyjnych w formie plakatów i ulotek. Działania podejmowano także poprzez zamieszczenie informacji na stronach internetowych oraz portalu społecznościowym Facebook PSSE w Raciborzu.

VII.3.6. Profilaktyka 40 PLUS

W związku z prośbą Biura Komunikacji Ministerstwa Zdrowia dotyczącą wsparcia rządowej kampanii – Profilaktyka 40 +, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Raciborzu przekazała informacje do wszystkich ośrodków zdrowia, urzędów miast i gmin oraz placówek oświatowych z prośbą o zamieszczenie materiałów na stronach internetowych i portalach społecznościowych.

VII.3.7. „Brązowo, ale czy zdrowo?”

Celem akcji jest kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego (UV) w solariach, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży.

W ramach akcji „Brązowo, ale czy zdrowo?” przeprowadzono 7 pogadanek (we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu oraz Strażą Miejską w Raciborzu), w których uczestniczyło ogółem ok. 259 osób. Skierowane działania do młodzieży dotyczyły bezpiecznego

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim. Prowadzona była także dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Informacje zostały zamieszczone na lokalnych mediach: www.naszraciborz.pl, na stronach internetowych szkół oraz stronie internetowej i FB PSSE w Raciborzu. Łączna liczba podmiotów realizujących akcję: 29 i 14593 odbiorców.

VII.3.8. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży „Dopalacze - Wypalacze „groźne narkotyki”

Wojewódzka akcja edukacyjna mająca na celu profilaktykę uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży.

W 2021 roku przeprowadzono 8 pogadanek (część we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Raciborzu i Strażą Miejską w Raciborzu) w placówkach kulturalno-oświatowych z dziećmi i młodzieżą, w których wzięło udział 241 uczestników. Pogadanki poruszały problematykę skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z zażywania dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych. Przeprowadzono także wśród 109 uczniów 2 akcje informacyjno-edukacyjną, podczas której dostarczono podstawowych informacji dot. zagrożeń płynących z zażywania tzw. dopalaczy i tym samym uświadomiono dzieci o grożącym im niebezpieczeństwie. Przez cały rok była także prowadzona dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz informacje zostały zamieszczane na stronie internetowej PSSE w Raciborzu i mediach społecznościowych

VII.3.9. „Bezpieczne Wakacje 2021”

Akcja mająca na celu stwarzanie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. W ramach akcji przeprowadzono 7 pogadanek w ośrodkach organizujących letni wypoczynek dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 259 uczestników.

Uczestnikom spotkań przedstawiono zasady profilaktyki i bezpieczeństwa w okresie występowania pandemii wirusa SARS-CoV-2. Dostarczano podstawowych informacji dot. zagrożeń płynących z zażywania tzw. dopalaczy i tym samym podniesiono świadomość o problemach zdrowotnych i konsekwencjach prawnych wynikających z używania nowych narkotyków. Poruszono temat bezpiecznego opalania oraz omówiono temat bezpiecznego korzystania z kąpielisk, a także

zachowaniu się podczas wycieczek górskich, burzy, pobytu w lesie oraz profilaktyce i zasadach postępowania w przypadku ukąszenia przez kleszcze i owady. Uczestników obozów ostrzeżono także przed niebezpieczeństwem przegrzania organizmu i udarem ciepłym. Zwrócono uwagę na korzyści wynikające ze szczepień ochronnych oraz ich znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. Omówiono także zagrożenia wynikające z czynnego i biernego palenia tytoniu. Organizatorom przekazano materiały edukacyjno-informacyjne (plakaty, ulotki) do rozdysponowania i wyeksponowania na terenie placówek.

W sierpniu 2021 r. we współpracy Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Raciborzu zorganizowano akcję plakatową na terenie powiatu z wykorzystaniem plakatów „Bezpieczne wakacje”. Na 48 słupach ogłoszeniowych zostały zamieszczone plakaty dot. bezpiecznych wakacji. Celem przedsięwzięcia było dotarcie z informacjami dotyczącymi podstawowych zasad bezpieczeństwa w czasie wakacji do jak największej liczby mieszkańców. Informacje skierowano do 122128 odbiorców.

VII.310. Profilaktyka zatruc grzybami

W PSSE w Raciborzu odbyła się wystawa plenerowa pt. "Bezpieczne Grzybobranie". Prowadzone w ramach akcji działania informacyjno-edukacyjne miały na celu szerzenie wiedzy na temat grzybów, kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych dotyczących zatruc pokarmowych grzybami oraz zwrócenie uwagi na bezpieczne grzybobranie.

Wystawa była skierowana zarówno do dzieci przedszkolnych i szkolnych jak i starszych uczestników wystawy oraz całej społeczności lokalnej. Podczas wystawy wyeksponowano grzyby

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

jadalne oraz niejadalne i trujące, które zostały zebrane przez pracowników PSSE w Raciborzu, także materiały informacyjne w postaci tablic prezentujących poszczególne gatunki grzybów.

W wystawie uczestniczyły przedszkolne i szkolne grupy zorganizowane, a także osoby indywidualne. Uczestnicy przedsięwzięcia uzyskali wyczerpujące informacje nt. gatunków grzybów oraz bezpiecznego grzybobrania od grzyboznawcy PSSE w Raciborzu. Przedstawiono podstawowe zasady podczas grzybobrania, jak przygotować się do grzybobrania i co ze sobą zabrać, jakie grzyby zbierać, jak odróżnić grzyby jadalne od trujących i jak postępować w przypadku zatrucia grzybami. Przy okazji poruszono także temat kleszczy i profilaktyki chorób odkleszczowych. W akcji wzięło udział ok. 200 osób.

VII.3.11. Profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”

Celem działań edukacyjnych było podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów, konsekwentne zmniejszanie przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży oraz dbanie o właściwą postawę ciała.

Wystosowano pismo intencyjne do wszystkich szkół podstawowych z powiatu raciborskiego. W szkołach uczniowie zostali zapoznani z zasadami zdrowego kręgosłupa, poznali ćwiczenia na prosty kręgosłup, które można wykonywać w klasie, na lekcjach wychowania fizycznego oraz w domu, przypomnieli też prawidłową postawę podczas siedzenia w ławce. W ramach ww. projektu uczniowie wykonali między innymi plakaty z hasłem związanym z przyjaznym, lekkim plecakiem. Objasniono również jak należy nosić i pakować tornistry. W niektórych szkołach odbyła się „akcja ważenia tornistrów” oraz rozmowa na temat niepotrzebnych rzeczy przyniesionych do szkoły. Rzeczy zbędne zostały przeniesione do półek w klasie. Informacje zostały zamieszczone na stronach internetowych i mediach społecznościowych placówek oświatowych. Informacje zostały także zamieszczone na stronie internetowej PSSE w Raciborzu oraz na portalu społecznościowym facebook. W akcji wzięło udział 2801 uczniów oraz 2510 rodziców i nauczycieli

VII.3.12. Akcja informacyjno-edukacyjna ph. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny" w powiecie raciborskim.

Akcja informacyjno-edukacyjna ph. "Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny", zainicjowana przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Akcja miała na celu przypomnienie społeczeństwu, jak ważne jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa w ograniczaniu rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS- CoV-2.

VII.3.13. Akcja informacyjno – edukacyjna pt. „Wirusoochrona”.

W 2021 roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Raciborzu podejmowała działania dotyczące m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, w tym szczególnie zasad profilaktyki i bezpieczeństwa w okresie występowania pandemii wirusa SARS-CoV-2, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków oraz profilaktyki raka szyjki macicy.

W działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowana jest współpraca z licznymi partnerami jakimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki oświatowo-wychowawcze, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, lokalne media, służby mundurowe, kluby osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, miejskie, powiatowe i gminne biblioteki

Działania podejmowane w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia realizowane we współpracy z licznymi placówkami oświatowo-wychowawczymi, kulturalnymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz samorządami lokalnymi i innymi instytucjami publicznymi zmierzały do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.

WNIOSKI

1. W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII

1. W roku 2021 na terenie naszego powiatu wystąpiły 6653 przypadki zachorowań na COVID -19.
2. Poza Covid-19, najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi pod względem liczbowym w roku 2021 były: grypa i infekcje grypopodobne (11 711 przypadków).
3. Największy wzrost zapadalności zaobserwowano w przypadku chorób, takich jak: COVID-19 (+68,99%), zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (+58,84%), gruźlica (+23,26%), ospa wietrzna (+13,64%), zatrucia pokarmowe pałeczką Salmonella (+13,04%).
4. Znaczny spadek zapadalności zaobserwowano w przypadku chorób, takich jak: krztusiec (- 4,93%), WZW B (przewlekłe) (-49,72%), grypa (- 26,67%), płonica (-15,91%).
5. Na dzień 31.12.2021 r. w rejestrze „niezaszczepionych” widnieje 223 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienie. W roku 2021 do rejestru wpisano 44 nowych przypadków tzw. „uchylających się od szczepień”.
6. W 2021 roku zgłoszono 54 przypadki niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 48 łagodnych, 3 poważne, 2 ciężkie wymagające hospitalizacji. 51 przypadków NOP wystąpiło po szczepieniu przeciwko Covid-19.

2. W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

1. Zgodnie z wytycznymi WHO z dnia 3 marca 2020 nie ma dowodów na to, że wirus SARS-CoV-2 może przenosić się w wodzie do spożycia, dlatego rok 2021, w zakresie nadzoru nad jakością wody, nie różnił się zasadniczo od nadzoru prowadzonego w latach przed epidemią.
2. Jakość wody do spożycia nie budziła zastrzeżeń w przypadku wody dostarczanej dla mieszkańców miasta Racibórz.
3. W roku 2021 zarządzający pływalniami przeprowadzali badania mikrobiologiczne i fizykochemiczne jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami. Jakość wody pod względem mikrobiologicznym w nadzorowanych przez PPIS pływalniach nie budziła zastrzeżeń
4. W 2021 roku, ze względu na sytuację epidemiczną, zmienił się charakter sprawowanego nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej. Oprócz ogólnej oceny stanu sanitarnego obiektów kontrole przeprowadzano również w celu oceny przyjętych w obiekcie rozwiązań mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zarażenia wirusem SARS-Cov-2.

3. W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

1. Porównując wyniki kontroli przeprowadzonych w roku 2020 i 2021 stan obiektów żywnościowo-żywnościowych nie zmienił się w stosunku do poprzedniego roku (w 2020 r. odsetek obiektów ocenionych jako niezgodne z wymaganiami wynosił 0,08 %, natomiast w 2021 r. wyniósł 0,08%).

2. Porównując wyniki kontroli przeprowadzonych w roku 2020 i 2021 stan obiektów żywnościowych nie zmienił się w stosunku do poprzedniego roku (w 2020 r. odsetek obiektów ocenionych jako niezgodne z wymaganiami wynosił 0,08 %, natomiast w 2021 r. wyniósł 0,08%).
3. Porównanie lat 2020 i 2021 nie oddaje faktycznego stanu sanitarno-higienicznego obiektów nadzorowanych. Ograniczenie kontroli, w tym zmniejszona ilość pobranych próbek w roku poprzednim, spowodowane sytuacją epidemiologiczną uniemożliwiło obiektywne porównanie wyników kontroli obiektów na nadzorowanym terenie.
4. W ramach sprawowanego nadzoru wydano 35 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarno-higienicznego, w tym 1 decyzję wycofania produktu do obrotu
5. W ramach współpracy w obrębie systemu RASFF, w roku 2021 wpłynęło 127 zgłoszeń dotyczących niebezpiecznych produktów (środków spożywczych, przedmiotów użytku) objętych powiadomieniami. W jednym przypadku w związku z wprowadzaniem do obrotu produktu zgłoszonego do systemu RASFF wydana została decyzja wycofania z obrotu
6. W 2021 r. pobrano 395 próbek do badań laboratoryjnych, z czego w 7 przypadkach wynik badania był nieprawidłowy. Kwestionowano 5 próbek zmiotków i wytrzępek z uwagi na obecność szkodników oraz ich pozostałości (żywe larwy, martwe larwy i ich fragmenty, żywe i martwe chrząszcze, oprzędzy), 2 próbki brukselki od lokalnego producenta z powodu przekroczenia NDP pozostałości pestycydów.

4. W ZAKRESIE HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

1. W wyniku prowadzonego w 2021 r. nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania, stwierdzono, iż stan sanitarno-techniczny części placówek nauczania i wychowania wymagał poprawy.
2. W roku 2021, podobnie jak w roku 2020, wszystkie przedszkolaki i wszyscy uczniowie, których stanowiska pracy zostały poddane analizie, korzystali ze stolików/ławek i krzeseł dostosowanych do ich wzrostu.
3. Placówki uwzględniły zdecydowaną większość wytycznych MEiN, MZ i GIS lub wytycznych wyłącznie GIS opracowanych w związku z COVID-19.
4. W 2021 r. dzieci i młodzież, podobnie jak w roku 2020, wypoczywały nie tylko w ramach zorganizowanego wypoczynku w miejscu zamieszkania, ale również w ramach wypoczynku całodobowego. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie zapewnienia uczestnikom poszczególnych turnusów bezpieczeństwa i odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych. Wypoczynek, z uwagi na stan epidemii, odbywał się w reżimie sanitarnym z uwzględnieniem przepisów i wytycznych w przedmiotowej kwestii. Nie odnotowano przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wśród dzieci i kadry.

5. W ZAKRESIE HIGIENY PRACY

1. Większość zakładów pracy na terenie naszego powiatu to zakłady małe, zatrudniające do 9

pracowników (w roku 2021 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 196 takich zakładów, co stanowi ok. 47 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji) oraz zakłady zatrudniające od 10 do 50 pracowników (w roku 2021 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 168 takich zakładów, co stanowi ok. 40 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji).

2. Najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do następujących grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – PKD 22 – 6780 osób, PKD 25 – 2176 osób.
3. Najpoważniejszy problem natury higienicznej w nadzorowanych zakładach pracy stanowi narażenie zawodowe na czynniki fizyczne, wśród których największą skalę zagrożenia stanowi hałas. Najczęściej występującymi szkodliwymi czynnikami chemicznymi w zakładach pracy są tzw. dymy spawalnicze, w skład których wchodzi najczęściej: tlenek węgla, tlenki żelaza, tlenki azotu, mangan.
4. W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 205 osób, w tym: 168 osób pracuje w narażeniu na hałas, 34 osób w narażeniu na pyły.

6. W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Oceniając inwestycje poddawane uzgodnieniom, opiniowaniu na etapie projektowym i odbiorowym, stwierdza się, iż ich standardy uległy poprawie. Inwestorzy decydują się na zastosowanie nowych technologii i rozwiązań funkcjonalnych, pozyskując tym samym fundusze unijne. Uzgadniana dokumentacja oraz przygotowywane do użytkowania obiekty, były wykonywane poprawnie poprzez odpowiednie rozwiązania funkcjonalne i technologiczne, zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych dla pracowników, większe bezpieczeństwo oraz użyte dobre materiały budowlane. Podczas odbiorów spotykano się w większości z inwestycjami dobrze przygotowanymi do czynności odbiorowych pod względem wykonawczym (prace zakończone, zgodność z dokumentacją projektową, uzgodnienia projektu w wymaganym zakresie) oraz formalno-prawnym (wpis do dziennika budowy, odbiory techniczne wewnętrzne, badania i pomiary, dokumenty potwierdzające dopuszczenie do obrotu i stosowania materiałów budowlanych). Gdy była taka potrzeba to w protokołach kontroli ujmowano zastrzeżenia wynikające z niezgodności realizacji przedsięwzięć z zatwierdzoną dokumentacją projektową lub niespełnionymi do końca wymogami sanitarnymi. W okresie 2021 roku nie wniesiono sprzeciwu na użytkowanie obiektów w trybie art. 28 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na wydane w ubiegłym roku decyzje i opinie nie wpłynęły zażalenia stron biorących udział w postępowaniach.

7. W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Realizacja programów zdrowotnych, akcji, kampanii informacyjno-edukacyjnych, imprez, punktów konsultacyjnych, badań zdrowotnych, narad i szkoleń, jak również informacje przekazywane za pośrednictwem lokalnych mediów przyczyniły się m.in. do zwiększenia poziomu wiedzy uczniów,

rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej i społeczności lokalnej oraz do wzmocnienia postaw, zachowań i nawyków prozdrowotnych.

Z powodu obostrzeń sanitarnych w sposób znaczący zmieniła się możliwość realizacji programów, które w większości były realizowane zdalnie, a koordynatorzy szkolni samokształcili się z wykorzystaniem poradników metodycznych oraz linkami do materiałów edukacyjnych i webinarów zawartych na stronach internetowych. Pomimo powyższych trudności realizacja programów spotykała się z dużym zainteresowaniem i kreatywnością osób w nich uczestniczących.

W 2021 roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Raciborzu podejmowała działania dotyczące m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, w tym szczególnie zasad profilaktyki i bezpieczeństwa w okresie występowania pandemii wirusa SARS-CoV-2, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków oraz profilaktyki raka szyjki macicy.

W działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowana jest współpraca z licznymi partnerami jakimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki oświatowo-wychowawcze, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, lokalne media, służby mundurowe, kluby osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, miejskie, powiatowe i gminne biblioteki

Działania podejmowane w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia realizowane we współpracy z licznymi placówkami oświatowo-wychowawczymi, kulturalnymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz samorządami lokalnymi i innymi instytucjami publicznymi zmierzały do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.